

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/214/2022
Identifikačné číslo spisu:	1518201073
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1518201073.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D.. X.. N. Ď., narodeného XX. I. XXXX, D., H. XXXX/XX, zastúpeného advokátskou spoločnosťou IN FORO - AYRUMYAN advokátska kancelária s. r. o., Bratislava-mestská časť Nové Mesto Uhrova 4, IČO: 51 011 344, proti žalovanej obchodnej spoločnosti News and Media Holding a. s., Bratislava, Einsteinova 25, IČO: 47 256 281, zastúpenej advokátskou spoločnosťou Škubla & Partneri s. r. o., Bratislava, Digital Park II, Einsteinova 25, IČO: 36 861 154, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 42C/7/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. apríla 2022 sp. zn. 15Co/184/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 42C/7/2018-122 z 30. januára 2019 uložil žalovanej povinnosť zdržať sa uverejňovania a rozširovania fotografie žalobcu, ktorá bola uverejnená na webovej stránke žalovanej [https:// plus7dni.pluska.sk/Domov/Harabin-opaet-zasahuje-Tentoraz-vytiahol-z-kase-exposlanca-ktory-sa-preslivil-vulgarnym-vyrokom](https://plus7dni.pluska.sk/Domov/Harabin-opaet-zasahuje-Tentoraz-vytiahol-z-kase-exposlanca-ktory-sa-preslivil-vulgarnym-vyrokom); článok s názvom „Harabin opäť zasahuje: Tentoraz vytiahol z kaše exposlanca, ktorý sa preslávil vulgárnym výrokom“, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia; vo zvyšku žalobu zamietol. Výslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa v spore domáhal ochrany osobnosti spolu s nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur z dôvodu, že dňa 28. februára 2017 bol na internetovom portáli PLUS 7 dní uverejnený článok s názvom „Harabin opäť zasahuje: Tentoraz vytiahol z kaše exposlanca, ktorý sa preslávil vulgárnym výrokom“ (ďalej len „článok“). V samotnom podtexte článku je zvýrazneným typom písma uvedené: „Expolitik N. Ď. preslávený výrokom „Môžete mi fajčiť môj ctený poslanecký k...“, dnes uspel na Najvyššom súde. Rozsudky súdov v jeho prípade údajného

podvodu s daňami zrušil až Harabinov senát.“ V texte článku je uvedené, že žalobca na súd neprišiel a na súd poslal len svojho advokáta. Ďalej senát najvyššieho súdu kvôli procesným chybám vrátil prípad, ktorý bol rozhodnutý v roku 2008, späť prvostupňovému súdu. K článku je ďalej priložená galéria, ktorá pozostáva z trinástich fotografií, ktoré zobrazujú sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Harabina, ako i samotného žalobcu. Predmetná fotografia zobrazujúca samotného žalobcu nebola zhotovená v čase, v ktorom vznikol článok pojednávajúci o konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky a nebola zhotovená s vedomím a zvoľením žalobcu. Žalobca nedal súhlas s vyhotovením predmetnej fotografie, ako i súhlas s jej uverejnením, fotografia zachytáva žalobcu na inom mieste ako je najvyšší súd, o konaní ktorého pojednáva článok. Žalobca v žalobe dôvodil, že článok sa jednoznačne týka výlučne jeho osoby, keďže bol identifikovaný výslovným uvedením jeho mena a priezviska. V čase uverejnenia článku žalobca nebol politicky a spoločensky činný. Na predmetnom pojednávaní nebol osobne prítomný. Žalovaná fotografiu žalobcu uverejnila s tým, aby čo najširšia verejnosť stotožnila tvár a jeho podobizeň s článkom a informáciami v ňom uverejnenými, preto bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv.

1.2. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že v súvislosti s uverejnením predmetného článku, konkrétne zverejnením fotografie zobrazujúcej žalobcu kráčajúceho v Justičnom paláci v Bratislave, došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu. Označené konanie žalovanej bolo potrebné kvalifikovať ako neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu objektívne spôsobilé znížiť česť, vážnosť a dôstojnosť žalobcu v širokom okruhu verejnosti a spoločnosti s poukazom na charakter média, v ktorom došlo k uverejneniu. Skonštatoval, že musel prihliadať na okolnosti zhotovenia uvedenej fotografie bez vedomia žalobcu, zhotovenej v Justičnom paláci v Bratislave, bez zjavného vecného súvisu s inak informačným charakterom článku a predovšetkým na fakt, že v článku sa vyslovne uvádza, že žalobca sa na pojednávanie nedostavil. Žalobca nedal na vyhotovenie a uverejnenie predmetnej fotografie súhlas. Súd prvej inštancie dôvodil, že pri hľadaní rovnováhy a proporcionality medzi právom žalobcu na ochranu osobnosti a právom žalovanej na slobodu prejavu bolo potrebné uprednostniť právo fyzickej osoby na ochranu osobnosti. Považoval za postačujúce zistenie, že zásah zo strany žalovanej bol objektívne spôsobilý narušiť resp. ohroziť práva žalobcu chránené § 11 Občianskeho zákonníka a neoprávnene zasiahol do jeho práva na ochranu prejavov osobnej povahy a súkromia. Pri posudzovaní objektívnej spôsobilosti zásahu vychádzal z prostredia, z intenzity, povahy a spôsobu neoprávneného zásahu, z charakteru a rozsahu zasiahnutých hodnôt osobností, z trvania a rozsahu ohlasu v spoločnosti, ako aj z obsahu a formy zásahu, ktorý spočíval v uverejnení fotografie súkromného charakteru bez súhlasu dotknutej osoby. Uvedené mal za dostatočne preukázané prezentovanými dôkazmi žalobcom. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 11, § 12 ods. 1, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka a na základe uvedených dôvodov žalobe v časti, v ktorej sa žalobca domáhal uložiť žalovanej povinnosť zdržať sa uverejňovania a rozširovania jeho fotografie, ktorá bola uverejnená na webovej stránke žalovanej vyhovel.

1.3. Žalobnému návrhu, ktorým sa domáhal uloženia povinnosti odstrániť článok z internetovej stránky žalovanej súd prvej inštancie nevyhovel a preto v tejto časti žalobu zamietol. Dôvodil, že zverejnením tohto článku nedošlo k neprimeranému zásahu do osobnosti žalobcu, ktorý žiadnym spôsobom v žalobe nezdôvodnil a žiadnymi dôkazmi nepreukázal zníženie vážnosti a dôstojnosti jeho osoby v spoločnosti, ktoré by priamo súviselo s uverejnením dotknutého článku. Rovnako považoval za nesplnené zákonné podmienky pre priznanie primeraného zadosťučinenia v peniazoch - materiálnej satisfakcie s poukazom na to, že charakterom zásahu nedošlo k neoprávneným zásahom, ktoré by v značnej miere znížovali vážnosť a dôstojnosť v spoločnosti, v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, preto aj v časti uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3 000 eur ako nedôvodný zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“) napadnutým rozsudkom z 27. apríla 2022 sp. zn. 15Co/184/2019 zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej výroku tak, že žalobu zamietol; potvrdil rozsudok v zamietavom výroku a výroku o trovách konania; žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Odvolací súd po zopakovaní dokazovania a oboznámení sa s podstatným obsahom spisu na

nariadenom odvolacom pojednávaní, citujúc čl. 26, čl.19 ods. 1 ústavy, § 11, § 12 ods. 3, § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka skonštatoval, že vyhotoviť alebo použiť podobizeň a obrazové snímky možno aj bez súhlasu oprávnenej osoby v rámci tzv. zákonnej spravodajskej licencie. Na uverejnenie fotografie žalobcu nebol potrebný jeho súhlas, keďže k jej použitiu došlo v rámci tlačového spravodajstva, teda v súlade so zákonnou tlačovou spravodajskou licenciou v zmysle § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Zverejnená fotografia bola z justičného prostredia a priamo súvisela s obsahom článku, pravdivo a objektívne informujúcom o aktuálnej udalosti, pričom bola použitá spôsobom primeraným podávanej informácii, ku ktorej mala bezprostredný vecný vzťah. Žalovaná uverejnením predmetného článku realizovala svoje právo informovať a vyjadrovať názory, v rámci ústavou garantovanej slobody prejavu, keďže predmetný článok sa týka legitímnej témy verejného záujmu, akou nepochybne je objasňovanie trestnej činnosti súvisiacej s odpočtami dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“).

2.2. K námietke žalobcu týkajúcej sa posúdenia jeho statusu ako osoby verejného záujmu poznamenal, že žalobca bol vzhľadom na svoje predchádzajúce pôsobenie vo verejných funkciách, ako aj na jeho predchádzajúce trestné stíhanie, predmetom zvýšeného záujmu zo strany verejnosti a masmédií, preto bol povinný zniesť vyššiu mieru publicity a kritiky, keďže vstupom do politiky a výkonom verejnej funkcie sa každá osoba do určitej miery vzdáva časti svojho súkromia a musí akceptovať vyšší záujem zo strany verejnosti a masmédií, a to aj po skončení výkonu verejnej funkcie, osobitne pokiaľ sa dopustí skutkov vnímaných verejnosťou negatívne. Z tohto dôvodu sa na neho vzťahuje vyššia miera akceptovateľnosti informovanosti a na žalovanú zvýšená ochrana žurnalistov, ktorí majú povinnosť poskytovať verejnosti myšlienky a informácie týkajúce sa záležitostí verejného života. Zároveň odvolací súd zdôraznil, že obsah dotknutého článku sa týkal otázky objasňovania trestnej činnosti súvisiacej s odpočtami DPH, sledoval legitímny cieľ prispieť k diskusii o otázkach verejného záujmu. Uloženú povinnosť žalovanej súdom prvej inštancie zdržať sa uverejňovania a rozširovania fotografie žalobcu bez akéhokoľvek časového, resp. vecného obmedzenia do budúcnosti, natrvalo, považoval za obmedzenie jej ústavou zaručeného práva slobody prejavu.

2.3. K zamietnutiu žaloby vo zvyšku dôvodil, že žalovaná v dotknutom článku uverejnila informácie o veciach verejného záujmu, realizovala tak svoje právo informovať verejnosť, preto bolo potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany jej právu na slobodu prejavu spojenému s právom verejnosti na informácie, pred ochranou osobnostných práv žalobcu. Žalovaná svojou činnosťou neprekročila zákonný rámec, ani neprimeraným spôsobom nezasiahla do osobnostných práv žalobcu. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o nedôvodnosti uplatneného nároku na náhradu primeraného zadosťučinenia, z dôvodu nezdôvodnenia a ani nepreukázania žiadnymi dôkazmi zníženie vážnosti a dôstojnosti osoby žalobcu v spoločnosti, ktoré by priamo súviselo s uverejnením uvedeného článku. Nestotožnil sa s uplatneným námietkami žalobcu týkajúcimi sa nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie s konštatovaním, že k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces nedošlo, ani k porušeniu ustanovení § 168 CSP, § 181 ods. 2 CSP, § 170 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Napadnuté rozhodnutie vo vyhovujúcom výroku zmenil v súlade s § 388 CSP a žalobu zamietol; zamietavý výrok a súvisiaci výrok o trovách konania ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v odvolacom konaní, ktorej priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu v súlade s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP posúdením dovolania podľa obsahu v súlade s § 124 CSP v snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 336/2019). Namietal, že odvolací súd sa nevysporiadal s odvolacím dôvodom žalobcu uplatneným podľa § 365 ods. 1 písm. b) a písm. d) CSP, čím porušil princíp právnej istoty. Zároveň, že nedodrжал povinnosť vyplývajúcu z čl. 2 ods. 2 Základných princípov CSP, nakoľko odmietol viaceré argumenty žalobcu použité v jeho odvolacej argumentácii, preto namietal nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšej inštancie.

3.1. Žalobca nepovažoval za správne a zákonné právne posúdenie odvolacím súdom použitie jeho fotografie k článku. Zdôraznil, že fotografia zobrazujúca samotného žalobcu nebola zhotovená v čase, v ktorom vznikol predmetný článok pojednávajúci o konaní na najvyššom súde s vedomím žalobcu. Na jej

zhotovenie a uverejnenie nedal súhlas. Navyše fotografia zachytáva žalobcu na inom mieste ako je najvyšší súd, o konaní ktorého pojednáva článok. Dovolateľ zdôraznil, že v čase uverejnenia článku žalobca nebol politicky a spoločensky činný, a preto je potrebné na neho hľadiť ako na súkromnú osobu. Podľa dovolateľa súdy nižších inštancií v konaní nereagovali na ním uplatnené námietky najmä ohľadne vysporiadania sa s otázkou zákonnosti zhotovenia fotografie priloženej k článku a skúmaním jej použitia na uverejnenie v riadnom spravodajskom článku, preto fotografia zhotovená a použitá protiprávne a nesúvisiaca s predmetným článkom zasiahla do všetkých osobnostných zložiek žalobcu. Na záver podotkol, že nesprávnosť právneho posúdenia v zmysle § 432 CSP, spočíva najmä vo výklade § 11, §12 ods. 1 a 2, ods. 3, § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Doplnením dovolania podaním zo 6. septembra 2022 namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces, spočívajúce v nevysvetlení z akého dôvodu došlo k nariadeniu odvolacieho pojednávania, v nesprávnej aplikácii § 181 ods. 2 CSP, ako aj v neuvedení z akého dôvodu došlo k zopakovaniu dokazovania. Navrhol napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, ako aj zrušiť rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu, uplatnené nároky neuznávala, považovala ich za neopodstatnené. Stotožnila s právnymi závermi odvolacieho súdu uvedenými v napadnutom rozsudku. Podľa jej názoru z obsahu dovolania nie je jasné v čom má nesprávne právne posúdenie spočívať. Žalobca nešpecifikoval nesprávne právne posúdenie s výnimkou odklonu od predbežného posúdenia veci a zákonnosti použitia fotografie, v súvislosti s ktorými argumentmi mal odvolací súd pochybiť, keď nereagoval na žalobcove zásadné a relevantné námietky. Podotkla, že odvolací súd sa dostatočne vyjadril k oprávnenosti použitia fotografie žalobcu v rámci uvedeného článku, vrátane posúdenia proporcionality medzi slobodou prejavu žalovanej a právom na ochranu osobnosti žalobcu. Navrhla dovolanie odmietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

14. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal arbitrárnosť rozhodnutia založenú na svojvôli a ľubovôli súdu, nedostatočné odôvodnenie, nevysporiadanie sa s podstatnými námietkami žalobcu, ako aj procesný postup odvolacieho súdu spojený s nariadením odvolacieho pojednávania, zopakovania dokazovania a predbežného právneho posúdenia veci.

15. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

16. Podľa § 384 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

17. Podľa § 385 ods. 1 a 2 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Ak odvolací súd nariadi pojednávanie, na jeho začiatku podá predseda senátu alebo poverený člen senátu správu o doterajšom priebehu konania. Potom sa vyjadria strany a iné subjekty konania a prednesú svoje návrhy.

18. Účelom odvolacieho konania je zákonom predpísaným spôsobom dosiahnuť nápravu právnych alebo skutkových pochybení súdu prvej inštancie. Odvolací súd je v rámci neúplnej apelácie viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie a rozsahom uplatnenými dôvodmi v odvolaní. Viazanosť odvolacieho súdu sa teda vzťahuje na skutkové zistenia ustálené súdom prvej inštancie uvedené v jeho odôvodnení. Odvolací súd ich môže zmeniť alebo doplniť, prípadne inak modifikovať iba po vykonaní, t. j. zopakovaní alebo doplnení dokazovania. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takom prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie vo veci samej (m.m. sp. zn. 5Cdo/131/2009).

18.1. Z okolností preskúmanej veci vyplýva, že odvolací súd na prejednanie a rozhodnutie o odvolaniach strán sporu nariadil odvolacie pojednávanie v súlade s § 385 CSP. Po zopakovaní dokazovania v potrebnom rozsahu, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolacích námietok zmenil napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku v súlade s § 388 CSP a žalobu zamietol. Zamietavý výrok vo zvyšku žaloby napadnutého rozsudku ako vecne správny potvrdil v súlade s § 387 CSP (zápisnica z pojednávania z 27. apríla 2022 v spise na č. l. 208 až č. l. 209).

18.2. Dôvodom zmeny odvolaním napadnutého rozsudku vo vyhovujúcom výroku bol záver odvolacieho súdu spočívajúci v názore, že na uverejnenie fotografie žalobcu k jej použitiu, súhlas žalobcu nebol potrebný, lebo k jej použitiu došlo v rámci tlačového spravodajstva v súlade s § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Fotografia bola z justičného prostredia a priamo súvisela s obsahom článku, pravdivo a objektívne informujúcom o aktuálnej udalosti, pričom bola použitá spôsobom primeraným podávanej informácii, ku ktorej mala bezprostredný vecný vzťah. Uverejnením dotknutého článku žalovaná realizovala právo informovať a vyjadrovať svoje názory, v rámci ústavou garantovanej slobody prejavu, keďže sa predmetný článok týkal otázok verejného záujmu akou nepochybne je objasňovanie trestnej činnosti súvisiacej s odpočtami DPH osôb verejne známych. Zároveň uložená povinnosť žalovanej zdržať sa uverejňovania a rozširovania fotografie žalobcu bez akéhokoľvek časového resp. vecného obmedzenia do budúcnosti, predstavuje obmedzenie ústavného práva slobody prejavu žalovanej.

18.3. Dovolateľ mohol v odvolacom konaní uplatniť nové prostriedky procesného útoku, ako aj procesnej obrany (teda v konaní pred súdom prvej inštancie nepredložené) iba v obmedzenom rozsahu a iba do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 a § 366 CSP). V odvolacom konaní sú prípustné prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany založené na právnych skutočnostiach, ktoré nastali až po uplynutí lehoty na podanie odvolania alebo lehoty na podanie vyjadrenia za predpokladu, že takáto právna skutočnosť spôsobila zánik alebo zmenu práva, tvrdením takejto právnej skutočnosti sa namieta nedostatok procesnej podmienky odvolacieho konania, alebo procesná vada odvolacieho konania. Uvedená procesná situácia v odvolacom konaní v preskúmanej veci nestala, preto uplatnená námietka týkajúca sa nemožnosti dovolateľa prispôbiť prostriedky procesnej obrany alebo procesného útoku nepredstavuje porušenie procesných práv a povinností dovolateľa, ani nevykazuje znaky namietaného formalistického postupu odvolacieho súdu, preto prípustnosť a ani dôvodnosť uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daná.

19. Za nedôvodnú považoval dovolací súd aj námietku týkajúcu sa tvrdeného porušenia ustanovenia § 181 ods. 2 CSP odvolacím súdom. Z obsahu jeho odôvodnenia je nepochybné, že s touto námietkou vo vzťahu k procesnému postupu súdu prvej inštancie sa vysporiadal už odvolací súd, ktorý ju nepovažoval za relevantnú. Zdôraznil, že zo zápisnice o pojednávaní konaného 30. januára 2019 vyplýva, že súd prvej inštancie vyzval strany na zhrnutie návrhov, vyjadrenie sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci s poučením o zákonnej koncentrácii konania v zmysle § 154 CSP. Procesné strany ďalšie prostriedky procesnej obrany a prostriedky procesného útoku si však neuplatnili. V tejto súvislosti poznamenal, že cieľom ustanovenia § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv (napr. práva zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa dôkazom), preto nepredstavuje v okolnostiach preskúmanej veci existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

20. K namietanému nedostatočnému odôvodneniu a nevysporiadaniu sa s argumentáciou žalobcu súdmi nižších inštancií dovolací súd uvádza, že odôvodnenie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových

zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť.

20.1. V okolnostiach preskúmanej veci vyplýva, že odvolací súd uviedol nasledovné “právo na slobodu prejavu garantované čl. 26 ústavy nie je absolútne, je totiž obmedzené tak, ako to predpokladá čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), právami na ochranu osobnosti v rozsahu vymedzenom § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a čl. 19 ústavy. V prípade kolízie práva na slobodu prejavu s právom na ochranu osobnosti treba vychádzať z požiadavky ich vyváženia a proporcionality pri ich uplatňovaní, teda aby jednému právu nebola daná bezdôvodne prednosť pred právom druhým. Z ustanovenia § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka vyplýva, že vyhotoviť alebo použiť podobizne a obrazové snímky možno aj bez súhlasu oprávnenej osoby v rámci tzv. zákonnej spravodajskej licencie, teda pre účely tlačového, filmového, rozhlasového a televízneho spravodajstva. Pri každom použití podobizni a obrazových snímok musia byť však súčasne splnené dve základné podmienky, použitie sa musí uskutočniť primeraným spôsobom, ktorý zároveň nesmie byť v rozpore s oprávnenými (osobnými či majetkovými) záujmami fyzickej osoby. Za primerané treba považovať také použitie, ktoré je čo do formy, rozsahu a obsahu odôvodnené účelom zákonnej licencie, pre potreby ktorej boli podobizne či obrazové snímky vyhotovené. Oprávnené záujmy fyzickej osoby môžu byť dotknuté najmä vtedy, ak použitie obrazových snímok alebo podobizni poškodzuje jej česť, dôstojnosť, či vážnosť. A preto aj použitie obrazových snímok alebo podobizni samo osebe prípustné môže vyústiť do neoprávneného zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k ich vyhotoveniu a použitiu, súvislosti, do ktorých boli situované, alebo vzhľadom na text, ktorý bol k nim pripojený. Uvedené ustanovenie tak rieši vzťah dvoch ústavných práv, ktoré sa môžu za určitých okolností dostať do vzájomného konfliktu, a to právo na slobodu prejavu a právo na informácie a na ich šírenie, a na druhej strane právo každého na to, aby bola zachovaná jeho ľudská dôstojnosť, osobná česť, ako aj právo na ochranu súkromia. V každom konkrétnom prípade je preto vždy potrebné skúmať intenzitu tvrdeného porušenia základného práva na ochranu osobnosti v kontexte so slobodou prejavu a právom verejnosti na informácie so zreteľom na požiadavku proporcionality uplatňovania týchto práv. V danom prípade, podľa názoru odvolacieho súdu, nebol potrebný súhlas žalobcu na uverejnenie jeho fotografie, keďže k jej použitiu došlo v rámci tlačového spravodajstva, teda v súlade so zákonnou (tlačovou) spravodajskou licenciou podľa § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka; fotografia bola z justičného prostredia a priamo súvisela s obsahom článku, pravdivo a objektívne informujúcom o aktuálnej udalosti, pričom bola použitá spôsobom primeraným podávanej informácii, ku ktorej mala bezprostredný vecný vzťah (článok sa týkal súdneho konania, fotografia bola z justičného prostredia)“. Odvolací súd sa zároveň stotožnil s názorom žalovanej, že uverejnením dotknutého článku realizovala svoje právo informovať a vyjadrovať svoje názory, v rámci ústavou garantovanej slobody prejavu, keďže predmetný článok sa týkal legitímnej otázky verejného záujmu akou nepochybne je objasňovanie trestnej činnosti súvisiacej s odpočtami DPH. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom žalovanej, podľa ktorého jej vyhovujúcim výrokom rozsudku bola uložená povinnosť zdržať sa uverejňovania a rozširovania fotografie žalobcu bez akéhokoľvek časového, resp. vecného, obmedzenia do budúcnosti, natrvalo, čo má za následok obmedzenie ústavného práva žalovanej na slobodu prejavu. Z uvedených dôvodov odvolací súd výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým uložil žalovanej povinnosť zdržať sa uverejňovania a rozširovania dotknutej fotografie žalobcu, zmenil a žalobu aj v tejto časti zamietol. Súd prvej inštancie odvolaním napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal uloženia povinnosti žalovanej odstrániť predmetný článok z jej webovej stránky na internete, ako aj zaplatiť mu 3 000 eur titulom nemajetkovej ujmy. Konštatoval, že zverejnením dotknutého článku nedošlo k neprimeranému zásahu do osobnosti žalobcu, žalobca v žalobe žiadnym spôsobom nezdôvodnil a žiadnymi dôkazmi nepreukázal zníženie vážnosti a dôstojnosti jeho osoby v spoločnosti, ktoré by priamo súviselo s uverejnením dotknutého článku. Pokiaľ ide o zamietnutie žaloby v časti, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanej odstrániť označený článok z jej webovej stránky na internete, odvolací súd uviedol, že „žalovaná v dotknutom článku uverejnila informácie o veciach verejného záujmu, realizovala tak svoje právo informovať, a preto je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany jej právu na slobodu prejavu a právu (verejnosti) na informácie pred právom žalobcu na ochranu osobnosti, pretože žalovaná svojou činnosťou neprekročila zákonný rámec, ani neprimeraným spôsobom nezasiahla do osobnostných práv žalobcu“. Napokon vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti o priznanie primeraného zadostučinenia, sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o

nepreukázaní žalobcom zníženie vážnosti a dôstojnosti jeho osoby v spoločnosti, ktoré by priamo súviselo s uverejnením dotknutého článku. Odvolací súd zároveň poukázal aj na to, že ani v priebehu odvolacieho konania, na pojednávaní konanom dňa 27. apríla 2022 (zápisnica z pojednávania na č. I. 208 a nasl. spisu), na otázku odvolacieho súdu, ako článok a fotografia ovplyvnili osobný, rodinný, profesijný život žalobcu, žalobca neuviedol a teda ani netvrdil a nepreukázal žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali postup súdu podľa § 13 ods. 1 a 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka (body 9 až 17.2.).

20.2. Nadväzujúc na uvedené dovolací súd konštatuje, že uvedená argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

21. O arbitrárnosti pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 383/06), uvedené sa však netýka danej veci. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody dovolací súd nepovažoval uplatnenú námietku za dôvodnú.

22. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP (R 24/2017). Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07).

23. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

24. Dovolací súd na záver poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho hodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov

a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v preskúmvanej veci však dovolací súd takúto vadu nezistil.

25. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že v preskúmvanej veci dovolateľ neopodstatnene namietal porušenie jeho procesných práv a povinností, preto prípustnosť a ani dôvodnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je daná.

26. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

27. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

28. Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

29. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna, nie skutková. Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

30. V rámci dovolacieho prieskumu skúmania prípustnosti dovolania a vymedzenia uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 CSP, v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 432 CSP (IV. ÚS 644/2021, I. ÚS 51/2020), dovolací súd po skonštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu dovolateľom nastolenej právnej otázky posúdenia zákonnosti použitia fotografie žalobcu bez jeho súhlasu v súvislosti s uverejneným článkom týkajúcim sa jeho trestnej činnosti spojenej s odpočtami DPH, ako otázky verejného záujmu. Dovolací súd teda prioritne skúmal, či napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu došlo pri riešení právnej otázky k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (R 83/2018, R 71/2018).

31. Podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

32. Podľa čl. 26 ods. 1 a 2, ods. 4 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako ja

slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

33. Podľa čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým televíznym alebo filmovým spoločnostiam. Výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam, obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a nestrannosti súdnej moci.

34. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

35. Podľa 12 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy sa smú vyhotoviť alebo použiť len s jej privolením. Podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy sa môžu bez privolenia fyzickej osoby vyhotoviť alebo použiť primeraným spôsobom tiež na vedecké a umelecké účely a pre tlačové, filmové, rozhlasové a televízne spravodajstvo. Ani také použitie však nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami fyzickej osoby.

36. K neoprávnenému zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby môže dôjsť mnohými spôsobmi. Na to, aby šlo o neoprávnený zásah, musí ísť o neoprávnený a nedovolený zásah, ktorý musí byť objektívne spôsobilý negatívne zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby a musí existovať príčinná súvislosť medzi zásahom a porušením osobnostných práv. Zásah môže byť oprávnený a dovolený v prípadoch, keď k nemu dala fyzická osoba súhlas, napr. s vyhotovením fotografie. Taktiež nepôjde o neoprávnený a nedovolený zásah v prípade existencie tzv. zákonných licencií vyplývajúcich z § 12 Občianskeho zákonníka. Neoprávneným zásahom do súkromia fyzickej osoby môže byť nielen rozširovanie údajov z jej súkromného života, ale aj vyhotovenie a uverejnenie podobizni fyzickej osoby a obrazových záznamov podoby fyzickej osoby. Pre aplikáciu zákonnej spravodajskej licencie musí však byť verejný záujem na použití fotografie nielen oprávnený, ale aj aktuálny a navyše použité podobizne v rámci zákonnej licencie nesmie byť v rozpore s takými jej záujmami, ktoré treba bezpodmienečne rešpektovať, pričom musí byť súčasne primerané t. j. forma, obsah, rozsah a spôsob použitia zodpovedajú účelu zákonnej licencie. Pri riešení kolízie práva na slobodu prejavu novinára a práva na súkromie, súdna prax vychádza z ustálených kritérií, ktorými sú status osoby, do ktorej osobnostných práv bolo zasiahnuté; obsah a forma prejavu; status autora prejavu; úmysel, cieľ a motív autora prejavu (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 424/2015 z 1. júla 2015).

37. Podľa judikatúry ESĽP sloboda prejavu predstavuje jeden zo základných pilierov demokratickej spoločnosti, jednu zo základných podmienok jej rozvoja a sebarealizácie jednotlivca. Uplatňuje sa nielen vo vzťahu k „informáciám“ a „myšlienkam“, ktoré sa prijímajú priaznivo, resp. sa považujú za neurážlivé a neutrálne, ale aj k tým, ktoré urážajú, šokujú alebo znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (Handyside proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok zo 7. decembra 1976, č. 5493/72, § 49). Sloboda politickej diskusie je jadrom koncepcie demokratickej spoločnosti, ktorá preniká celým dohovorom (Lingens proti Rakúsku, rozsudok z 8. 7. 1986, č. 9815/82, § 41-42).

38. Čl. 26 ods. 4 ústavy a čl. 10 ods. 2 dohovoru explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu, pričom ide o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru

spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Dôvodom takéhoto obmedzenia môže byť aj „ochrana práv a slobôd iných“, teda okrem iného aj záruky vyplývajúce zo základného práva na ochranu osobnosti v rozsahu garantovanom v čl. 19 ústavy a konkretizovanom najmä v ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo veciach ochrany osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to v rozsahu jej ústavných záruk, ako i záruk v zmysle dohovoru. Uvedené ustanovenia Občianskeho zákonníka preto nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať a aplikovať v súlade s ústavou a dohovorom. Rozhodujúcou otázkou pre posúdenie jeho akceptovateľnosti v konkrétnom prípade je preto otázka jeho primeranosti, teda či obmedzenie práva na slobodu prejavu zodpovedá zásade proporcionality. Na tento účel judikatúra EŠLP i Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) využíva test proporcionality založený na hľadaní odpovedí na otázky KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO v danom prípade „hovoriť“, resp. uverejnil informáciu (napr. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09).

39. Obmedzenie akéhokoľvek základného práva alebo slobody, a teda aj slobody prejavu možno považovať za ústavne akceptovateľné, len ak bolo ustanovené zákonom, resp. na základe zákona, zodpovedá niektorému ustanovenému legitímnemu cieľu a je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na dosiahnutie sledovaného cieľa, t. j. ospravedlňuje ho existencia naliehavej spoločenskej potreby a primerane spravodlivo vyvážený vzťah medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 110/2020 z 30. novembra 2021).

40. Poslaním tlače je nepochybne šíriť informácie a myšlienky o otázkach verejného záujmu, pričom zároveň je nespochybniteľným právom verejnosti takéto informácie prijímať. Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov a štátnych inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov, advokátov alebo kandidátov či čitateľov na tieto funkcie. Vecou verejnou je aj umenie vrátane novinárskych aktivít a showbiznisu a ďalej všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť. Otázkou verejného záujmu sú aj okolnosti súvisiace s výkonom ich verejných funkcií, pričom význam informovania o týchto otázkach sa zvyšuje, ak sa týkajú otázok dôležitého verejného záujmu nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 107/2010 z 28. októbra 2010).

42. Hranice akceptovateľnosti šírenia informácií formou tlače, prostredníctvom podobizne, či obrazovej snímky, alebo zvukových a obrazových záznamov týkajúcich sa zásahov do osobnostnej sféry sú najširšie u politikov, osôb verejne známych ako u bežných občanov. Privilegované postavenie z hľadiska ochrany slobody prejavu patrí novinárom a masmédiám, a to zvlášť pri informovaní o veciach verejného záujmu (napr. rozsudok EŠLP Prager a Oberschlick proti Rakúsku z 26. apríla 1995, sťažnosť č. 1594/90; Bladet Tromsø a Stensaas proti Nórsku z 20. mája 1999, sťažnosť č. 21980/93).

43. Z okolností preskúmvanej veci je nesporné, že súdy nižších inštancií zhodne posúdili žalobcu ako osobu verejne známu s ohľadom na jeho politickú kariéru ako poslanca Národnej rady Slovenskej republiky a poslanca miestneho zastupiteľstva v rokoch 1998 až 2002, s prihliadnutím aj na jeho podnikateľské aktivity počas výkonu politických funkcií, pri činnosti ktorých sa dopustil trestných činov, za ktoré bol právoplatne odsúdený, ktoré boli medializované. Rovnako je nesporné, že žalobca bol právoplatne odsúdený aj za trestný čin kvalifikovaný ako útok na verejného činiteľa s verejne známym vulgárnym výrokom „môžete mi vyfajčiť môj ctený poslanecký..“, čo bolo taktiež rozsiahlo medializované. Napokon žalobca aj ako exposlanec svojím vlastným, najmä spoločensky odsúdeniahodným správaním naďalej vzbudzuje pozornosť a záujem médií. Fotografia žalobcu bola uverejnená na webovej stránke žalovanej <https://plus7dni.pluska.sk/Domov/Harabin-opaet-zasahuje-Tentoraz-vytiahol-z-kase-exposlanca-ktery-sa-preslaval-vulgarnym-vyrokom>; článok s názvom „Harabin opäť zasahuje: Tentoraz vytiahol z kaše exposlanca, ktorý sa preslávil vulgárnym výrokom“, nachádzala sa pod článkom, v ktorom žalovaná informovala o legitímnej téme verejného záujmu a to o objasňovaní trestnej činnosti súvisiacej s odpočtom DPH, ktorého legitímny verejný záujem bol osobitne zvýraznený osobou žalobcu ako bývalého poslanca Národnej rady Slovenskej republiky. Fotografia bola zhotovená v Justičnom paláci v Bratislave, mala vecný súvis s obsahom článku, ktorý informoval o pojednávaní žalobcu, na ktoré sa nedostavil, keďže jeho podnetom bola skutočnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v očiach laickej verejnosti oslobodil žalobcu v jednom z prípadov. Išlo o tému týkajúcu sa

justície a z jeho prostredia.

44. Najvyšší súd v uznesení z 26. októbra 2022 sp. zn. 6Cdo/55/2020 k posúdeniu miery ochrany osobnostných práv verejne činnnej osoby uviedol, že „v prípade výkonu ústavných alebo zákonných právomocí verejných činiteľov na verejnosti ide o takú činnosť, ktorá podlieha (môže podliehať) rôznym služobným príkazom, usmerneniam, ako aj zákonnému režimu kontroly buď odbornej, alebo laickej verejnosti. Otázkou verejného záujmu je a v dôsledku uvedeného preto slobodné získavanie informácií o spôsoboch, akým spôsobom verejní činitelia vykonávajú na verejnosti svoje ústavné a zákonné právomoci. Verejní činitelia si musia byť vedomí toho, že budú vystavení pozornosti verejnosti a budú musieť akceptovať výkon práva na informácie zo strany verejnosti minimálne v tom rozsahu, v akom svoje právomoci vykonávajú na verejnosti, resp. v styku s verejnosťou (II. ÚS 44/00). Vecou verejnou je nielen všetka agenda štátnych orgánov a štátnych inštitúcií, ale aj osôb pôsobiacich vo verejnom živote, napr. činnosť politikov, úradníkov, sudcov, advokátov alebo kandidátov či čakateľov na tieto funkcie, ale aj umenie vrátane novinárskych aktivít a showbiznisu, a ďalej všetko, čo na seba upútava verejnú pozornosť (IV. ÚS 302/2010). K veciam verejným pritom nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci vrátane rozhodovacej činnosti súdov a taktiež činnosť osôb pôsobiacich vo verejnom živote. Tieto činnosti môžu byť verejne posudzované, pričom pri ich kritike platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú (II. ÚS 152/08)“.

45. Ďalej zo súdnej praxe dovolacieho súdu a to napr. z rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/203/2018, 5Cdo/25/2018, 2Cdo/133/2018 týkajúcich ochrany osobnosti verejne činných osôb (sudcu, príslušníka polície, či starostu), ako aj z judikatúry ústavného súdu napr. sp. zn. IV. ÚS 302/2010 (týkajúce sa advokáta), sp. zn. III. ÚS 283/2020 (týkajúce sa predstaviteľa politickej strany, poslanca Národnej rady Slovenskej republiky), sp. zn. II. ÚS 44/2000 (týkajúce sa príslušníka mestskej polície), sp. zn. IV. ÚS 362/09 (týkajúce sa poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky) vyplýva, že právo na slobodu prejavu ako politické právo zohráva významnú úlohu v demokratickej spoločnosti založenej na otvorenosti a tolerantnosti. V rámci slobody prejavu treba osobitnú ochranu poskytnúť hodnotiacim úsudkom vysloveným v politickej diskusii o veciach verejného záujmu.

46. Napokon v skutkovo obdobnej veci týkajúcej sa žalobcu najvyšší súd uznesením zo 7. mája 2014 sp. zn. 5Cdo/532/2014 odmietol dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. mája 2014 sp. zn. 4Co/311/4Co/312/2012, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 21C/155/2009-213 o zamietnutí žaloby, ktorou sa žalobca okrem iného domáhal aj zákazu uverejňovania informácií a obrazových snímok žalobcu a jeho rodinných príslušníkov. Aj v uvedenom konaní bol žalobca posúdený ako osoba verejne známa, i napriek tomu, že v čase uverejnenia článku a súvisiacej fotografie už žalobca nepôsobil v politike. Osobou verejného záujmu neprestal byť, pretože v trestných konaniach bolo preukázané, že ako politik a podnikateľ sa dopúšťal páchania trestných činov, za ktoré bol právoplatne odsúdený. Uvedenými článkami žalovaná len oprávnene kritizovala voľnosť a slobodu žalobcu v čase, kedy mal byť vo výkone trestu odňatia slobody.

47. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd konštatuje, že dovolateľ nedôvodne namietal odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke posúdenia zásahu žalovanej do osobnostných práv žalobcu v kontexte s realizáciou jej slobody prejavu v demokratickej spoločnosti. Zo zverejnenej podobizne žalobcu k predmetnému článku vyplýva, že žalobca je na fotografii oblečený v civilnom oblečení s dokumentmi v listinnej podobe, nachádza sa v interiéri - na chodbe v budove Justičného paláca v Bratislave. Uvedená fotografia má vecnú súvislosť s obsahom poskytovanej informácie o konanom nariadenom pojednávaní v trestnej veci žalobcu, ktorého sa osobne nezúčastnil. Nejedná sa o fotografiu znevažujúcu osobu žalobcu, obsah poskytnutej informácie o otázkach verejného záujmu je primeraný, vecný, preto možno uzavrieť, že žalovaná na uverejnenie podobizne žalobcu k súvisiacemu článku, majúceму spravodajský obsah nepotrebovala jeho súhlas z dôvodu zákonnej spravodajskej licencie v zmysle § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka. I napriek tomu, že žalobca v čase uverejnenia jeho podobizne nepožíval status verejne činnnej osoby ako fyzickej osoby aktívne pôsobiacej v politike, či v iných oblastiach profesie považovaných za verejne činnnú osobu, s ohľadom na jeho predchádzajúce pôsobenie pri výkone funkcie poslanca, s tým spojenou podnikateľskou činnosťou a súvisiacej opakovanej

trestnej činnosti, opakovane rozsiahlo medializovanej možno ustáliť, že žalobca je osobou verejne známou, preto informácia o legitímnych otázkach verejného života spojená s uverejnením jeho podobizne bez jeho súhlasu, nepredstavuje zásah do jeho osobnostných práv. Pri posúdení miery ochrany osobnostných práv žalobcu dovolací súd považoval za kľúčové zohľadnenie podstatnej okolnosti, z akého dôvodu sa určitá osoba stala resp. dlhodobo je považovaná za osobu verejne známu. Okrem kritéria legality týkajúcej aplikovateľnosti § 12 ods. 3 Občianskeho zákonníka, odvolací súd náležite posúdil aj splnenie požiadavky proporcionality, teda náležitého vyváženia ochrany súkromia dovolateľa oproti slobode prejavu, kde rozhodujúcim faktorom bolo zodpovedanie otázky, či zverejnené fotografie prispeli do diskusii o otázkach verejnom záujme v demokratickej spoločnosti. Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno preto ustáliť, že i napriek súkromnej sfére žalobcu v najširšom slova zmysle v preskúmvanej veci nepožíva ochranu v zmysle § 12 Občianskeho zákonníka v dôsledku vlastného protiprávneho konania, ktorým vzbudzuje záujem verejnosti, týkajúcich otázok verejného záujmu ako soba verejne známa. V sporoch o ochranu osobnosti musí byť vždy zohľadnená ochrana slobody prejavu, a to minimálne v rozsahu jej ústavných záruk (IV. ÚS 302/2010).

48. Napokon ústavný súd už viackrát vo svojej judikatúre zdôraznil, že každý konflikt vo vnútri systému základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z dohovoru, či medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách, treba riešiť prostredníctvom zásady ich spravodlivej rovnováhy (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 22/06, m. m. PL. ÚS 6/04, III. ÚS 34/07). Všetky základné práva a slobody sa chránia len v takej miere a rozsahu, kým uplatnením jedného práva alebo slobody nedôjde k neprimeranému obmedzeniu či dokonca popretiu iného práva alebo slobody (IV. ÚS 362/09, PL. ÚS 7/96).

49. V preskúmvanej veci dovolací súd v rámci dovolacieho prieskumu prípustnosti dovolania uplatneného podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP nezistil, že by nastolená otázka dovolateľom uvedená v bode 30 tohto rozhodnutia bola dovolacím súdom posudzovaná rozdielne. Rozdielnosť posúdenia stretu práva na súkromie a slobody prejavu tlače môže spočívať len v individuálnych skutkových okolnosti toho ktorého prípadu, ale nie v právnom posúdení, preto prípustnosť dovolania z tohto dôvodu nie je daná.

50. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie ako neprípustné v súlade s § 447 písm. c) CSP.

51. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na ich náhradu proti žalobcovi v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

52. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.